

STANDARD UNECE FFV-52

za trženje in nadzor nad tržno kakovostjo

ZGODNJEGA IN POZNEGA KROMPIRJA

IZDAJA 2011

ZDRUŽENI NARODI
New York in Ženeva, 2011

OPOMBA

Delovna skupina za standarde kakovosti v kmetijstvu

Standardi tržne kakovosti, ki jih je pripravila Delovna skupina za standarde kakovosti v kmetijstvu pri Ekonomski komisiji Združenih narodov za Evropo (UNECE), pomagajo spodbujati mednarodno trgovino, pospeševati proizvodnjo visoke kakovosti, izboljševati donosnost in ščititi koristi potrošnikov. Standarde UNECE uporabljajo vlade, proizvajalci, trgovci, uvozniki in izvozniki ter druge mednarodne organizacije. Zajemajo širok obseg kmetijskih proizvodov, vključno s svežim sadjem in zelenjavo, suhimi in posušenimi proizvodi, semenskim krompirjem, mesom, rezanim cvetjem, jajci in jajčnimi izdelki.

Pri dejavnostih delovne skupine lahko enakopravno sodelujejo vse članice Združenih narodov. Prosimo, da za več informacij o standardih v kmetijstvu obiščete našo spletno stran <www.unece.org/trade/agr>.

Sedanji pregledani standard za zgodnji in pozni krompir temelji na dokumentu ECE/TRADE/C/WP.7/2011/8, ki ga je pregledala in sprejela delovna skupina na svoji 67. seji.

Uporabljene oznake in predstavitev gradiva v tej publikaciji ne izražajo kakršnega koli mnenja Sekretariata Združenih narodov o pravnem statusu katere koli države, ozemlja, mesta ali območja ali njegovih organov ali o razmejitvi njegovih meja. Navedba imen podjetij ali trgovskih proizvodov ne pomeni, da so jih Združeni narodi potrdili.

Vse gradivo se sme brezplačno navajati ali ponovno tiskati, vendar je treba navesti vir. S kakršnimi koli opombami ali poizvedbami se, prosimo, obrnite na:

Agricultural Standards Unit
Trade and Timber Division
United Nations Economic Commission for Europe
Palais des Nations
CH-1211 Geneva 10, Switzerland
E-naslov: agrstandards@unece.org

Standard FFV-51 UNECE za trženje in nadzor nad tržno kakovostjo zgodnjega in poznega krompirja

I. Opredelitev proizvoda

Ta standard se uporablja za zgodnji in pozni krompir sort (kultivarjev), vzgojenih iz *Solanum tuberosum* L. in njenih hibridov, ki se potrošnikom dobavlja svež, ne pa za zgodnji in pozni krompir, namenjen za industrijsko predelavo.

Zgodnji krompir je vzgojen iz zgodnjih sort in/ali se pobere na začetku sezone v državi porekla. Zgodnji krompir je krompir, ki se pobere, preden je popolnoma zrel, se trži takoj po spravilu in katerega kožica se zlahka odstrani brez lupljenja.

II. Določbe o kakovosti

Namen tega standarda je opredeliti zahteve glede kakovosti za zgodnji in pozni krompir v fazi izvoznega nadzora po pripravi in pakiranju.

Če pa se uporablja v fazah po izvozu, sme zgodnji in pozni krompir glede na zahteve standarda kazati:

- neznatno pomanjkanje svežosti in čvrstosti,
- neznatno kvarjenje zaradi njegovega razvoja in pokvarljivosti.

Lastnik/prodajalec proizvodov takega zgodnjega in poznega krompirja ne sme razstavljati ali ga ponuditi v prodajo ali dostaviti ali tržiti drugače kakor v skladu s tem standardom. Odgovoren je za spoštovanje te skladnosti.

A. Minimalne zahteve

(a) V skladu z dovoljenimi odstopanji morajo biti gomolji:

- običajnega videza za sorto glede na pridelovalno območje,
- nepoškodovani, t.j., da jim ne smejo biti odstranjeni deli niti ne smejo imeti nobene poškodbe, ki bi povzročila, da bi bili gomolji nepopolni,
- zdravi; izločeni so gomolji, ki zaradi gnitja ali kvarjenja niso primerni za uživanje,
- ustrezno očiščeni,
- čvrsti,
- brez zunanjih ali notranjih pomanjkljivosti, ki vplivajo na splošni videz gomoljev, kakovost, sposobnost ohranjanja kakovosti in predstavitev v enoti v pakiranju, kot so:
 - rjavi madeži zaradi vročine,
 - razpoke (vključno z razpokami zaradi rasti), vreznine, ugrizi, otiski ali hrapavost (samo pri sortah, katerih kožica običajno ni hrapava), ki so globlji od 4 mm,
 - zelena obarvanost; svetlozelenkast odtenek, ki ne presega več kot ene osmine površine in ga je mogoče z običajnim lupljenjem odstraniti, ni pomanjkljivost,
 - hujše deformacije,
 - sive, modre ali črne lise pod kožico, ki pri poznem krompirju segajo več kot 5 mm v globino,
 - železna pegavost, votla ali črna srca in druge notranje pomanjkljivosti,
 - globoka navadna krastavost krompirja in prašnata krastavost krompirja, ki pri poznem krompirju sega 2 mm ali več v globino,

- površinska navadna krastavost krompirja, tj., da krastava mesta skupaj ne smejo presegati več kot eno četrtno površine gomolja,
- poškodbe zaradi pozebe,
- brez nenormalne zunanje vlage, tj. ustrezno "osušeni", če je bil opran,
- brez kakršnega koli tujega vonja in/ali okusa.

Pri zgodnjem krompirju manjkajoči deli kože niso pomanjkljivost. Pozni krompir mora biti prekrit z lepo oblikovano kožico, tj., da mora biti kožica popolnoma razvita in zrela ter mora prekrivati vso površino gomolja.

Zgodnji krompir ne sme imeti poganjkov. Pozni krompir mora biti praktično brez poganjkov, tj., da poganjki ne smejo biti daljši od 3 mm.

Zgodnji in pozni krompir mora biti ustrezno razvit in v takem stanju, da lahko:

- prenese prevoz in ravnanje z njim,
- prispe v namembni kraj v zadovoljivem stanju.

(b) Enote ali serija pakiranja morajo biti brez odpadkov, tj. brez zemlje, ki bi se držala krompirja ali bi bila raztresena, brez odpadlih poganjkov in tuje snovi.

III. Določbe o velikosti

Velikost se ugotavlja s kvadratno mrežo.

Gomolji morajo biti:

- najmanj tako veliki, da ne gredo skozi kvadratno mrežo:
 - 28 mm x 28 mm za zgodnji krompir,
 - 35 mm x 35 mm za pozni krompir,
 - 30 mm x 30 mm za dolge sorte poznega krompirja, ki so opredeljene v nadaljnjem besedilu,
- največ tako veliki, da gredo skozi kvadratno mrežo 80 mm x 80 mm, ali za dolge sorte 75 mm x 75 mm.

Zgodnji in pozni krompir, ki presega največjo velikost, je dovoljen, če največja razlika med največjim in najmanjšim gomoljem ni večja od 30 mm in se krompir trži pod posebnim poimenovanjem.

Gomolji velikosti od 18 mm do 35 mm se lahko tržijo pod poimenovanjem "srednji" ali enakovrednim poimenovanjem.

Izenačenost po velikosti ni obvezna. Vendar v prodajni embalaži z maso do neto 5 kg največja dovoljena razlika med največjim in najmanjšim gomoljem ne sme presegati 30 mm.

Sorta se šteje za dolgo, če je kot dolga ali podolgovata navedena na nacionalnem seznamu sort države, v kateri je bila vzgojena.

Zahteve glede velikosti ne veljajo za dolge sorte nepravilnih oblik (npr. Stella, Ratte ali Pink Fir Apple).

IV. Določbe o dovoljenih odstopanjih

Na vseh stopnjah trženja so v vsaki enoti pakiranja za krompir, ki ne izpolnjuje minimalnih zahtev, dovoljena odstopanja glede kakovosti in velikosti.

A. Dovoljena odstopanja glede kakovosti

(a) Dovoljena odstopanja za gomolje, ki ne izpolnjujejo minimalnih zahtev, so:

- 4 % po masi gomoljev pri zgodnjem krompirju,
- 6 % po masi gomoljev pri poznem krompirju.

Pri tem je dovoljeno, da odstopa po masi 1 % krompirja, ki ga je prizadela suha trohnoaba ali mokra gniloba.

(b) Poleg tega je dovoljeno odstopanje:

- 1 % odpadkov po masi pri zgodnjem krompirju,
- 2 % odpadkov po masi, od katerih je največ 1 % oprijete zemlje pri poznem krompirju.

B. Dovoljena odstopanja glede velikosti

Dovoljeno je, da skupno odstopa po masi 10 % gomoljev, ki ne izpolnjujejo zahtev glede velikosti.

C. Dovoljena odstopanja glede drugih sort

Dovoljeno je, da sta po masi 2 % krompirja drugih sort.

V. Določbe o predstavitvi

A. Izenačenost

Vsebina vsake enote pakiranja (ali serije pri krompirju v razsutem stanju na vozilu) mora biti izenačena in mora vsebovati le zgodnji ali pozni krompir istega porekla, sorte, kakovosti ali barve kože, barve mesa in velikosti (pri sortiranju po velikosti).

Vidni del vsebine enote pakiranja (ali serije pri krompirju v razsutem stanju na vozilu) mora biti reprezentativen za celotno vsebino.

B. Embalaža

Zgodnji in pozni krompir mora biti pakiran tako, da je ustrezno zaščiten in da mu je zagotovljeno ustrezno prezračevanje.

Notranji material enote pakiranja mora biti čist in take kakovosti, da preprečuje notranje ali zunanje poškodbe krompirja. Dovoljena je uporaba materiala, zlasti papirja ali žigov s trgovskimi oznakami, če se pri tiskanju ali etiketiranju uporablja nestrupeno črnilo ali lepilo.

Pri zgodnjem krompirju se lahko uporabi poseben material za pakiranje (npr. šota) za boljšo zaščito krompirja med prevozom na velike razdalje.¹

Enote pakiranja ne smejo vsebovati nobene tuje snovi.

VI. Določbe o označevanju

Vsaka enota pakiranja² mora imeti na isti strani enote pakiranja natisnjene te čitljive in neizbrisljive oznake, ki so vidne od zunaj ali pa natisnjene na sami enoti pakiranja ali na

¹ Uporaba nekaterih vrst embalažnega materiala (npr. šote) v nekaterih državah ni dovoljena.

² Te določbe o označevanju ne veljajo za prodajno embalažo, ponujeno v enotah pakiranja.

etiketi, pritrjeni k priponki. Če so etikete nameščene znotraj enote pakiranja (pletениh vreč), morajo biti nameščene tako, da so oznake čitljive od zunaj.

Za zgodnji in pozni krompir, prepeljan v razsutem stanju (neposredno naložen na vozilo), morajo biti ti podatki navedeni na spremnem dokumentu, pritrjenem na vidnem mestu v vozilu.

A. Identifikacija

Pakirnica in/ali odpravnik/pošiljatelj:

Ime in dejanski naslov (npr. ulica/mesto/regija/poštna številka in država, če se razlikuje od države porekla) ali kodna oznaka, ki jo je uradno priznal državni organ.³

B. Vrsta proizvoda

- "Zgodnji krompir", "novi krompir" ali enakovredna oznaka ali "pozni krompir", če vsebina ni vidna od zunaj,
- Ime sorte.
- Posebna poimenovanja za zgodnji in pozni krompir, ki presega največjo velikost, kadar je to primerno.
- "Srednji" ali podobna oznaka, kadar je to primerno.

C. Poreklo proizvoda

- Država porekla⁴ in neobvezno območje pridelave ali nacionalno, regionalno ali lokalno krajevno ime.

D. Prodajne označbe

- Velikost (pri sortiranju po velikosti), izražena kot najmanjša velikost, ki ji sledita besedi "in več", ali kot najmanjša in največja velikost.
- Neobvezne navedbe: barva mesa (npr. rumeno ali belo), barva kože, oblika gomolja (okrogel ali dolg), vrsta za uporabo pri kuhanju (npr. moknat ali trden).

E. Uradni kontrolni znak (neobvezno)

Sprejeto leta 1961.

Zadnjič pregledano leta 2011.

V okviru programa OECD za uporabo mednarodnih standardov za sadje in zelenjavo je bila objavljena pojasnjevalna ilustrirana brošura o uporabi tega standarda. Publikacijo je mogoče dobiti v knjigarni OECD na: www.oecdbookshop.org.

³ Notranje zakonodaje številnih držav zahtevajo izrecno navedbo imena in naslova. Kadar pa je uporabljena kodna oznaka, je treba poleg nje navesti "pakirnica in/ali odpravnik (ali ustrezne okrajšave)", pred njo pa (črkovno) kodo države/ozemlja po ISO 3166, ki je priznala kodno oznako, če se razlikuje od države porekla.

⁴ Navesti je treba polno ali običajno uporabljeno ime.